

รูปแบบการขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ให้ประสบความสำเร็จ

MODEL-DRIVEN FIVE PRECEPTS IN VILLAGES POLICY TO SUCCEEDED

วณิภาศิริวรสกุล¹, วชิรินทร์ อินทรพรหม²

Wanida Siriworasakul¹, Wacharin Intaprom²

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร^{1,2}

Wanidap4@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิผลของนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของจังหวัดลพบุรี 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของจังหวัดลพบุรี และ 3) สร้างรูปแบบ การขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่ประสบความสำเร็จที่ผ่านการนำไปทดลองใช้ เป็นการวิจัยแบบผสมระหว่างเชิงปริมาณกับเชิงคุณภาพ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชาชนในจังหวัดลพบุรี 4,400 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือคณะกรรมการร่วมรับผิดชอบขับเคลื่อนโครงการ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับหมู่บ้านประกอบด้วยเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอทุกอำเภอ ผู้นำชุมชนหรือผู้แทนทุกอำเภอ และหัวหน้าสำนักงานหรือตัวแทนสำนักพุทธศาสนาประจำจังหวัด ของจังหวัดลพบุรี และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการทดลองใช้รูปแบบการขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ได้แก่ เจ้าคณะอำเภอ และเจ้าอาวาสทุกวัดในอำเภอสามโคก ผู้นำชุมชนหรือผู้แทน และ หัวหน้าสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติพรรณนาด้วย จำนวน ร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปและตีความตามคำถามของการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก คือ ด้านวัตถุประสงค์ของนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 รองลงมา คือ ด้านทัศนคติหรือการยอมรับนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 2) ประสิทธิภาพในการดำเนินงานและการขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก คือ ประชาชนในชุมชนได้มีการสมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 รองลงมา คือ หลังการดำเนินนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ประชาชนในชุมชนมีการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม และ ลำดับสุดท้าย คือ หลังการดำเนินนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ประชาชนในชุมชนละเว้นการดื่มสุรามีและเครื่องของมีเงินเมา 3)รูปแบบการขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่ประสบผลสำเร็จหัวใจสำคัญคือการการสื่อสารเป้าหมายของนโยบายให้ตัวแทนทุกภาคส่วนเกิดความรู้ความเข้าใจ เกิดแรงจูงใจ และมีความตระหนักจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมและความร่วมมือในการขับเคลื่อนนโยบายทุกขั้นตอน

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพนโยบาย, นโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5, จังหวัดลพบุรี, รูปแบบการขับเคลื่อนนโยบาย

Abstract

The purpose of this research were 1) to study the result of the “5 Precepts Village” policy of the Lopburi Province, 2) to study the factor that influence the result of the “5 Precepts Village” policy of the Lopburi Province, and 3) to create an effective model which drive the “5 Precepts Village” policy to become successful through trial and practice. This research was a mix research between qualitative and quantitative. The study sample were the population of Lopburi of 4,400 individuals. The key informants were program board member at the provincial level, district level, and village level which comprised of Provincial Abbot, District Abbot, community leader or representative, and the head or representative of the Buddhism institution of the Lopburi province. The key informant for the trial of 5 Precepts Village driving model of the Sam Khok District, Pathum Thani Province, were District Abbot, all temple’s abbot in the district, community leader or representative, and the Head of the Cultural Office, Pathum Thani Province. The quantitative data is

analyzed using descriptive statistic of amount, mean percentage, standard deviation. The analysis of qualitative data is done by content analysis, summarization, and interpretation within the premise of the research question. The result showed that: 1) On the factor that influence the result of the “5 Precepts Village”, overall was in high level. Once looking into each aspect, it was found that the mean is in high level. These aspects are “the purpose of 5 Precepts Village policy”, the next were “The attitude or acceptance toward 5 Precepts Village policy”, and lastly were “the participation in the 5 Precepts Village policy”. 2) The overall result of the action and driving of 5 Precepts Village policy were in high level. Once looking into each aspect, it was found that the mean is in high level. These aspects are “The people register to be a part of the 5 Precepts Village program”, secondly “The people commit in more public benefit after the 5 Precepts Village program”, and lastly “after undertaking the 5 Precepts Village program, the people abstain from liquor”. 3) For the model that drives “5 Precepts Village” policy successfully, the key are to communicate the goal of the policy so that the representative of each section would understand, motivated, and become aware. This will lead to participation and cooperation in driving the policy in each step.

Keywords: Result of policy, 5 Precepts Village policy, Lopburi Province, Policy model

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และเศรษฐกิจ ของโลก ส่งผลทำให้สังคมไทย เกิดการเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะลักษณะของสังคมกลายเป็นสังคมที่คนมุ่งหวังแต่ประโยชน์ส่วนตน พยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้มาในสิ่งที่ต้องการ โดยไม่สนใจว่าสิ่งที่ตนทำนั้นจะเป็นการเบียดเบียนทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนหรือขัดกับหลักศีลธรรมอันดีงามหรือไม่ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลต่อผลกระทบกับการเมืองไทยเช่นเดียวกัน 10 กว่าปีที่ผ่านมา (ในช่วงปี พ.ศ.2545-2557) การเมืองของประเทศไทยกลายเป็นการเมืองที่มีปัญหาของความขัดแย้งมาโดยตลอด และมีแนวโน้มที่มีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ไม่มีแนวโน้มที่ยุติได้โดยง่าย แม้จะมีการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยแล้วก็ตาม ยังมีความขัดแย้งที่รุนแรงโดยการใช้อำนาจเข้าทำร้ายและเข่นฆ่าฝ่ายตรงข้าม มีทำลายทรัพย์สินของทางราชการ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจของฝ่ายตน โดยไม่คำนึงถึงบาปบุญคุณโทษ ทั้งที่ประเทศไทยเป็นเมืองพุทธ เป็นเมืองที่มีแต่รอยยิ้มและเอื้ออาทรซึ่งกันและกันมาโดยตลอด ถึงแม้ในอดีตจะมีความขัดแย้งบ้างแต่ก็มีทางออกของปัญหานั้นได้เสมอ ครั้งเมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้คนไทยขาดศีลธรรมกันมากขึ้น ส่งผลทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองเปลี่ยนไปในทางที่ไม่เคยมีมาก่อน จนไม่สามารถแก้ปัญหาโดยวิธีทางแห่งประชาธิปไตยได้เหมือนเดิม คณะ คสช. จึงได้ทำการยึดอำนาจรัฐบาลเพื่อยุติปัญหาความขัดแย้งนั้น และหาแนวทางเพื่อนำสังคมกลับมามีความสุขและสันติสุขให้ได้อีกครั้ง ด้วยนโยบายที่หลากหลายที่ต้องการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์แบบช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างกัน (กมลพิพัฒน์ ชนะสิทธิ์ และคณะ, 2560) โดยนโยบายสำคัญประการหนึ่งคือการทำให้คนไทยมีคุณธรรม จริยธรรม ที่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตสร้างสันติสุขและความปรองดองสมานฉันท์ในสังคมไทยอย่างยั่งยืนได้

การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ เป็นการบริหารนโยบายที่ครอบคลุมถึงสมรรถนะขององค์การ พฤติกรรมขององค์การ ปฏิสัมพันธ์ของบุคคลและกลุ่มบุคคล การใช้ทรัพยากรทางการบริหารทั้งหมด ตลอดจนความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งสภาพแวดล้อมและปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ระบุไว้

คณะสงฆ์ โดยเจ้าพระคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราชในขณะนั้น มีดำริที่จะเสริมสร้างและสมานฉันท์ของคนในชาติให้เกิดความสงบ สันติสุข มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยให้พุทธศาสนิกชนได้น้อมนำหลักศีล 5 มาประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยมีแนวทางให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล จำนวน 5,914 หน่วยทั่วประเทศ ดำเนินการอบรมประชาชนตามหัวข้ออบรม 8 หัวข้อ คือ ศีลธรรมและวัฒนธรรม สุขภาพอนามัย สัมมาชีพ สันติสุข ศึกษาสงเคราะห์ สาธารณสงเคราะห์ กตัญญูกตเวทิตาธรรม และสามัคคีธรรมโดยมอบหมายให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติร่วมกับคณะสงฆ์ หน่วยงานราชการ สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรเครือข่ายชาวพุทธ ได้ขับเคลื่อนโครงการเพื่อสนับสนุนนโยบาย

ดังกล่าวและกำหนดเป้าหมายทุกตำบล ทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ พร้อมทั้งตั้งเป้าตัวชี้วัด ให้เกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรม ภายใน 5 ปี (คณะกรรมการโครงการฯ “หมู่บ้านรักษาศีล 5” ส่วนกลาง, 2559)

การขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 นั้นมีการดำเนินการไปพร้อมๆ กันทั้งประเทศ แต่ความสำเร็จของนโยบายมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยแต่ละพื้นที่ ดังนั้นการขับเคลื่อนนโยบายให้เกิดผลสำเร็จมากขึ้น จำเป็นต้องมีรูปแบบตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice) เพื่อเป็นตัวอย่างที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ขับเคลื่อนโครงการให้ประสบความสำเร็จได้ เช่นเดียวกัน ดังนั้นจังหวัดลพบุรีจึงถูกเลือกกำหนดให้เป็นจังหวัดนำร่อง เนื่องจากเป็นจังหวัดที่ประสบความสำเร็จในการขับเคลื่อนนโยบาย อย่างมีประสิทธิภาพโดยการนำของ ดร.พระเทพเสนาบดีเจ้าคณะจังหวัดลพบุรีทำให้เป็นจังหวัดต้นแบบโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 (คณะกรรมการโครงการฯ “หมู่บ้านรักษาศีล 5” ส่วนกลาง, 2559) และการถอด model หมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่ประสบความสำเร็จนี้จะช่วยนำไปใช้กับหมู่บ้านอื่นๆ ที่ไม่ประสบความสำเร็จให้ประสบความสำเร็จอย่างแพร่หลายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินประสิทธิผลของนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของจังหวัดลพบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของจังหวัดลพบุรี
3. เพื่อสร้าง Model การขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่ประสบความสำเร็จ
4. เพื่อทดลองใช้ Model การขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 กับพื้นที่ที่ไม่ประสบความสำเร็จ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงประสิทธิผลของนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของจังหวัดลพบุรี
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของจังหวัดลพบุรี
3. ได้ Model นโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่ประสบความสำเร็จ
4. ได้เผยแพร่ในวารสารระดับนานาชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ประชากร คือ ประชาชนใน 11 อำเภอของจังหวัดลพบุรี

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ประชากรที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม คือ ประชาชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรีที่สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ทุกอำเภอรวมทั้งสิ้น 11 อำเภอ โดยการสุ่มตัวอย่างอำเภอละ 400 คน เพื่อลดความคลาดเคลื่อนตามการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (ประสพชัย พสุนนท์, 2557) รวมทั้งสิ้น 4,400 คน

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม คือ คณะกรรมการร่วมรับผิดชอบขับเคลื่อนโครงการ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับหมู่บ้านประกอบด้วยเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอทุกอำเภอ ผู้นำชุมชนหรือผู้แทนทุกอำเภอ และหัวหน้าสำนักงานหรือตัวแทนสำนักพุทธศาสนาประจำจังหวัด ของจังหวัดลพบุรีและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการทดลองใช้รูปแบบการขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานีได้แก่ เจ้าคณะอำเภอและเจ้าอาวาสทุกวัดในอำเภอสามโคก ผู้นำชุมชนหรือตัวแทน และ หัวหน้าสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาส่วนแรกเป็นการเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณ ดังนี้

แบบสอบถาม โดยการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปศึกษาประสิทธิผลของนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของจังหวัดลพบุรี และปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของจังหวัดลพบุรี โดยคณะผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามมา 1 ชุด แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คนตรวจสอบและให้การเสนอแนะ เพื่อเป็นการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างทดลองตอบคำถามจำนวน 30 ชุดเพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) สัมประสิทธิ์อัลฟาของคอนบราคโดยได้ค่าเท่ากับ 0.9162

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาส่วนที่สองเป็นการเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพ ดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มคณะกรรมการร่วมรับผิดชอบขับเคลื่อนโครงการ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับหมู่บ้าน เพื่อสร้าง Model การขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่ประสบความสำเร็จโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

2.2 การจัดทำเวทียืนยัน Model กับตัวแทนคณะกรรมการร่วมรับผิดชอบขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่ประสบความสำเร็จ

2.3 การจัดทำเวทีประเมินผลการทดลองใช้ Model ที่ถอดแบบได้กับอำเภอสามโคกจังหวัดปทุมธานีโดยเจ้าคณะอำเภอในฐานะประธานและคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของอำเภอสามโคกจังหวัดปทุมธานี

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ประสิทธิภาพของนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของจังหวัดลพบุรี และปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของจังหวัดลพบุรี ที่ได้จากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพรรณนาด้วย จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ซึ่งเป็นเชิงคุณภาพการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการสรุปเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อนำมาสร้างรูปแบบ (Model) การขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่ประสบความสำเร็จ

3. การทดลองใช้รูปแบบ (Model) และประเมินผลการใช้รูปแบบการขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 กับพื้นที่อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยการสนทนากลุ่มกับคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของอำเภอ ข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์และสรุปเนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

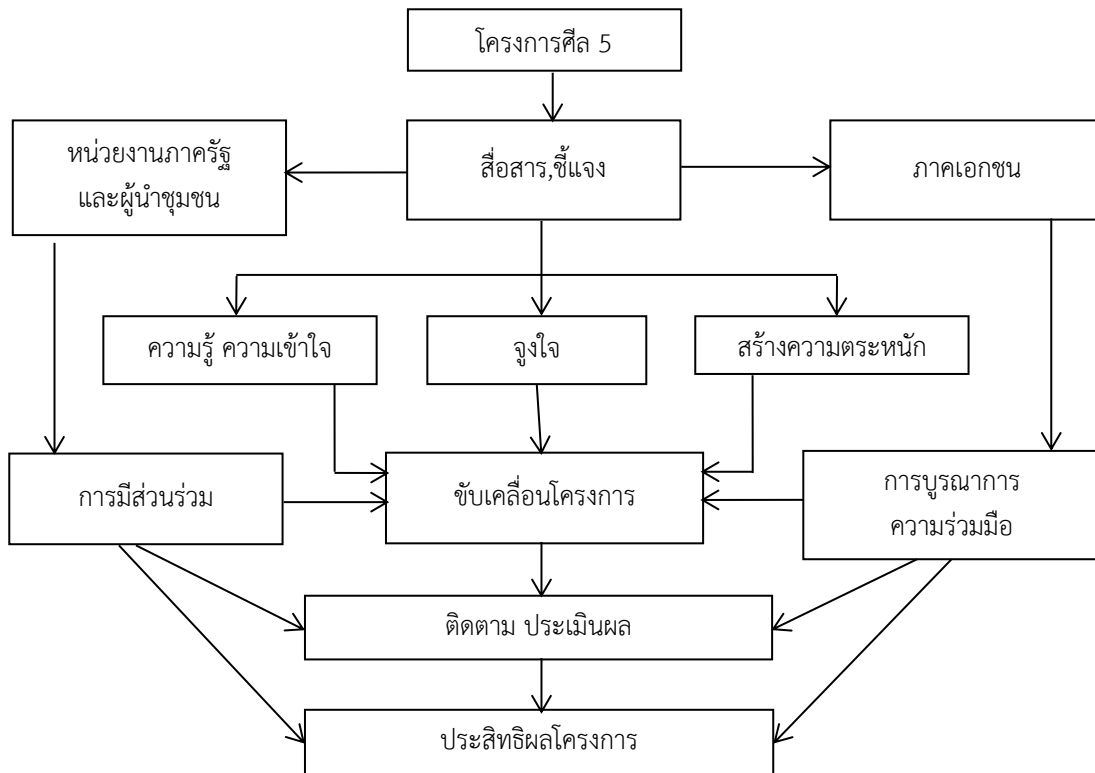
สรุปผลการวิจัยเรื่องรูปแบบการขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ให้ประสบความสำเร็จเป็นการวิจัยแบบผสมระหว่างเชิงปริมาณกับเชิงคุณภาพ ซึ่งพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล และประสิทธิผลในการดำเนินงานและการขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ทุกด้านอยู่ในระดับมาก รูปแบบการขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่ประสบผลสำเร็จประกอบไปด้วย เป้าหมายของโครงการ ตัวแทนทุกภาคส่วน การสื่อสาร ความรู้ความเข้าใจ แรงจูงใจ ความตระหนัก การมีส่วนร่วม การบูรณาการความร่วมมือ การลงมือปฏิบัติ (ขับเคลื่อน) การติดตามผลเพื่อวัดประสิทธิผล การทดลองนำรูปแบบการขับเคลื่อนนโยบายที่ศึกษาได้ไปใช้กับพื้นที่ประสบผลสำเร็จน้อยกว่าอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี พบว่าใช้ได้ดีโดยมีบางเรื่องมีการปรับปรุงเพิ่มเติมเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ คือ การกำหนดพื้นที่หมู่บ้านให้วัดรับผิดชอบอย่างชัดเจน การทำบันทึกข้อตกลงระหว่างภาคส่วนต่างๆที่ เรียกว่า พลังบวรโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประสิทธิภาพของนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของจังหวัดลพบุรีพบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาพรวมของประสิทธิผลของนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63, S.D. = .981$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่ คือ ประชาชนในชุมชนของท่านได้มีการสมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ($\bar{X} = 3.89, S.D. = .884$) รองลงมา คือ หลังการดำเนินนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ประชาชนในชุมชนของท่านมีการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมและชุมชน ($\bar{X} = 3.69, S.D. = .879$) หลังการนำนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 มาปฏิบัติประชาชนในชุมชนของท่านมีการสวดมนต์ไหว้พระและนั่งสมาธิมากขึ้น ($\bar{X} = 3.69, S.D. = 1.41$) หลังการดำเนินนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ชุมชนของท่านมีความรักและความสามัคคีต่อกัน ($\bar{X} = 3.69, S.D. = .901$) หลังการดำเนินนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ชุมชนของท่านเห็นความสำคัญต่อการนับถือศาสนาและปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา ($\bar{X} = 3.69, S.D. = .919$) และหลังการนำนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 มาปฏิบัติชุมชนของท่านยึดมั่นในวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของตนเองมากขึ้น ($\bar{X} = 3.69, S.D. = .960$) และลำดับสุดท้าย คือ หลังการดำเนินนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ประชาชนในชุมชนของท่านละเว้นการดื่มสุราเมรัยและเครื่องทองของมีนเมา ($\bar{X} = 3.47, S.D. = .996$) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของจังหวัดลพบุรีพบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาพรวมของปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67, S.D. = .932$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าส่วนใหญ่ คือ ด้านวัตถุประสงค์ของนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ($\bar{X} = 3.80$, S.D.= .854) รองลงมา คือ ด้านทัศนคติหรือการยอมรับนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ($\bar{X} = 3.72$, S.D.= 1.06) และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ($\bar{X} = 3.60$, S.D.= .894) ตามลำดับ

3. รูปแบบ (Model) การขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่ประสบความสำเร็จของจังหวัดลพบุรีดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบการขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของจังหวัดลพบุรี
ที่มา: (วณิฎา ศิริวรสกุล, 2560)

จากรูปแบบการขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของจังหวัดลพบุรี พบว่ามีการนำนโยบายมาชี้แจงกับทุกภาคส่วนผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม และดำเนินกิจกรรมโดยมีการบูรณาการความร่วมมือของ ภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชน โดยมีการสร้างแรงจูงใจผ่านการประกวด ยกย่องเชิดชู มีการสร้างจิตสำนึกอย่างต่อเนื่องผ่านกิจกรรม มีการนำอัตลักษณ์ของชุมชนมาใช้ในการสร้างความปรองดองและ ผ่านการกระตุ้นจากผู้นำ และผ่านการสื่อสารทุกรูปแบบการติดตามผลประเมินผลนโยบายมีการกำหนดตรวจเยี่ยมพื้นที่จริงของคณะกรรมการฯ การรายงานความก้าวหน้าของโครงการผ่านการประชุมของพระสังฆาธิการ ที่มีเจ้าคณะจังหวัดลพบุรี พระเทพเสนาบดีเป็นประธานอย่างต่อเนื่อง และมีการรายงานผลผ่านระบบเทคโนโลยีแบบออนไลน์

4. ทดลองใช้ Model การขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 กับพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จน้อย ซึ่งในที่นี้คืออำเภอสามโคกจังหวัดปทุมธานีผลการวิจัยพบว่า หลังการรับนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 มาขับเคลื่อนในอำเภอสามโคกระยะแรกมีปัญหาหลายประการได้แก่ ความสับสนของประชาชนในหมู่บ้านแต่ละแห่งใครอยากสมัครเข้าร่วมโครงการวัดไหนก็สมัคร ซึ่งไม่ตรงกับที่อยู่ในสำมะโนครัวซึ่งตั้งอยู่ใกล้วัดอีกแห่งหนึ่ง ทำให้บางวัดมีปัญหาเรื่องสัดส่วน ประชากร กับจำนวนสมาชิกที่สมัครเข้าร่วมโครงการของวัดที่ทำให้จำนวนเปอร์เซ็นต์การสมัคร สมาชิกโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 มีจำนวนเปอร์เซ็นต์น้อยทั้งที่ความจริงประชาชนไปสมัครเข้าร่วมโครงการแล้วกับวัดอื่นนอกพื้นที่ หลังจากที่เจ้าคณะอำเภอพบปัญหา ซึ่งมาจากความไม่เข้าใจของประชาชนและการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม เมื่อทางนักวิจัยได้นำรูปแบบการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ให้ประสบผลสำเร็จที่ถอดแบบได้ ไปแลกเปลี่ยนกับคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการที่เกี่ยวข้องผ่านสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด และเจ้าคณะอำเภอสามโคก ทำให้สามารถปรับปรุงการดำเนินการขับเคลื่อนโครงการอย่างเป็นรูปธรรมโดยมีการดำเนินการขับเคลื่อนเพิ่มเติมประกอบกับรูปแบบที่ได้จากจังหวัดลพบุรี ดังนี้ 1) จัดประชุมร่วมทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้แก่ เจ้าอาวาสวัดต่างๆ นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สภาวัฒนธรรมอำเภอ สภา

วัฒนธรรมตำบล สำนักพุทธศาสนา และสำนักวัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี โดยใช้ชื่อว่า บวร(บ้าน วัด และราชการ) และ 2) ทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ว่าด้วยความร่วมมือดำเนินการโครงการ หมู่บ้านรักษาศีล 5 ในระยะที่ 3 เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2559 โดยในบันทึกข้อตกลงกำหนดให้ร่วมมือกันดำเนินการ ประชาสัมพันธ์โครงการ จัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องร่วมกับชุมชน จัดประกวด ยกย่องครอบครัวหรือหมู่บ้านที่รักษาศีล 5 จัดสถานที่ ป้ายต่างๆให้เอื้อต่อบรรยากาศของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 และจัดตั้ง เครือข่ายอาสาสมัครปกป้องพระพุทธศาสนาในหมู่บ้านและชุมชน ผลปรากฏว่า จากรายงานการประชุมของคณะกรรมการที่ ประกอบด้วยเจ้าอาวาสทุกวัดในอำเภอสามโคก ตัวแทนภาครัฐ และภาคประชาชน เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2560 พบว่า โครงการ หมู่บ้านรักษาศีล 5 ของอำเภอสามโคกประสบผลสำเร็จจากเดิม ตัวเลขอยู่ที่ 40 % เป็น 70% ซึ่งเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่ 80% เมื่อสิ้น ปี 2560

อภิปรายผล

จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลมากโดยมีคะแนนสูงสุดคือด้านวัตถุประสงค์ของนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในการดำเนินนโยบาย โครงการหรือกิจกรรมใดๆก็ตามหากมีการสื่อสารวัตถุประสงค์ชัดเจนจะช่วยให้นโยบายหรือโครงการเหล่านั้นประสบผลสำเร็จได้ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเจมส์ เอนเดอร์สัน (James Anderson, 1994) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะ คือ แนวทางการกระทำของรัฐที่มีจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างชัดเจนตั้งนั้นหาก วัตถุประสงค์ของนโยบายชัดเจนนโยบายนั้นก็ปฏิบัติได้อย่างสัมฤทธิ์ผล ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลอยู่ในระดับมากแต่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุดคือด้านสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งมีความสำคัญแต่ไม่มากนักแสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อม จะเป็นอย่างไรก็ตามหากผู้ปฏิบัติ หรือผู้รับผิดชอบในการปฏิบัตินโยบายมีความตั้งใจที่จะกระทำก็สามารถที่จะทำได้ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของฮอจวูด และกันน์ (Hogwood; & Gunn, 1984) ที่กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หากมีกระบวนการบริหารดี วัตถุประสงค์ชัดเจน อย่างอื่นก็อาจมีผลกระทบน้อย ส่วนประสิทธิผลในการดำเนินงานและการขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่มีประสิทธิผลอย่างชัดเจนคือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของโครงการที่มีเป็นจำนวนมากเกินกว่า 80% แสดงให้เห็นว่าประชาชนเข้าใจ ตระหนัก รับรู้และต้องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามโครงการซึ่งสอดคล้องกับแมสมาเนีย และซาบาเทียร์ (Mazmanianand Sabatier, 1989) กล่าวว่า การนำนโยบายสาธารณะหากนำไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จต้องมีกระบวนการที่ประกอบไปด้วยขั้นตอนต่างๆคือ 1) การพิจารณาผลลัพธ์ที่พึงต้องการตามวัตถุประสงค์ 2) การยินยอมปฏิบัติของผู้ที่เกี่ยวข้องและ 3) การพิจารณาผลกระทบที่จะ เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ ของผู้กำหนดนโยบายและหน่วยงานที่จะปฏิบัติอย่างครอบคลุมและยังสอดคล้องกับแนวคิดของลินตันโคลเวล (Caldwell, 1970) ที่กล่าวว่านโยบายรัฐ หากจะให้เกิดสัมฤทธิ์ผลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ นั้นสังคมหรือชุมชนจะต้องยินยอม อนุญาตเห็นชอบด้วยกับนโยบายนั้นจึงจะประสบผล นอกจากนี้สิ่งสำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติคือการสร้างความร่วมมือให้ เกิดขึ้นของทุกภาคส่วนที่เรียกว่า บวรซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของนายกรัฐมนตรีน (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล, 2560) ที่กล่าวว่า ในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาประเทศต้องอาศัยทุกภาคส่วนเข้ามาช่วยกันขับเคลื่อน โดยทั้งนี้ต้องสร้างความรู้ ความ เข้าใจให้กับทุกกลุ่มให้เข้าใจถึงความสำคัญและประสิทธิผลในการขับเคลื่อนด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

รูปแบบการขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่ประสบความสำเร็จ ไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่อื่นๆ ทั่วประเทศ เป็นการเพิ่ม ผลสัมฤทธิ์ของนโยบาย และส่งเสริมให้คนไทยมีคุณธรรม จริยธรรม เกิดสันติสุขและความปรองดองสมานฉันท์ในสังคมไทยได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่องกระบวนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ในหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่เป็นต้นแบบ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้ เหมาะสมกับบริบทของชุมชนตนเอง
2. ควรศึกษาเรื่องการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักในการมี คุณธรรม จริยธรรม เพื่อเกิดสันติสุขและความปรองดองสมานฉันท์
3. ควรมีการศึกษาแนวทางการสร้างความปรองดองที่เป็นรูปธรรมจากการนำอัตลักษณ์ของชุมชนมาใช้เป็นฐานในการขับเคลื่อน

เอกสารอ้างอิง

- กมลพิพัฒน์ ชนะสิทธิ์เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน และนลินณัฐ ตีสวัสดิ์. (2560). จริยธรรมในการตัดสินใจกับการพัฒนาองค์กร. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*. 11(26): 142-155. (กันยายน-ธันวาคม 2560).
- คณะกรรมการโครงการฯ “หมู่บ้านรักษาศีล 5” ส่วนกลาง. (2559). *รายงานการตรวจติดตามโครงสร้างความปลอดภัยตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ประจำปี 2559*. อัมพพรยู ครีเอทีฟ. โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” ประจำปี 2559.
- ประสพชัย พสุนนท์. (2557, กรกฎาคม-ธันวาคม). การกำหนดขนาดตัวอย่างตามแนวทาง Krejcie and Morgan (1970) ในการวิจัยเชิงปริมาณ. *วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์*. 7(2):112-125.
- วณิฎา ศิริวรสกุล. (2560). *รูปแบบการขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ให้ประสบความสำเร็จ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล. (2560). *นายกรัฐมนตรี เปิดการประชุมประจำปี 2560 ของ สคช. ขับเคลื่อนแผนฯ 12 สู่อนาคตประเทศไทย โดยกำหนดเป้าหมาย “ประเทศไทยเป็นประเทศพัฒนาแล้ว”*. สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2560, จาก <http://www.thaigov.go.th/news/contents/details/4957>.
- Anderson, E. (1994). *Public Policy – Making : Introduction*. 2nded. New York: Houghton Mifflin Company.
- Caldwell, K. (1970). *Environment : A Challenge in Modern Society*. New York : Doubleday.
- Hogwood, W., & Gunn, A. (1984). *Policy Analysis for the Real World*. Oxford: Oxford University Press.
- Sabatier, A., & Mazmanian, A. (1989). *Implementation and Public Policy*. USA: Lantham University Press.

Translated Thai References

- Chanasith, K, Kittisaknawin, C., & Deesawadi, N. (2016, September-December). Ethical Decision Making and Organization Development. *Journal of thonburi University*. 11(26): 142-155. (in Thai).
- Pasunon, P. (2014, July-December). Sample Size Determination from Krejcie and Morgan (1970) Approach in Quantitative Research. *The Journal of Faculty of Applied Arts*. 7(2): 112-125. (in Thai).
- Project Committee “Five Precepts in Villages Policy”. (2016). *Report on monitoring of reconciliation structure by using Buddhist principles “Five Precepts in Villages Policy” annual 2016*. Upture you Create new. (in Thai).
- The Secretariat of the Prime Minister Government House. (2017). *The NESPRC's Annual Conference 2017 Plans to Move towards the Future of Thailand By targeting “Thailand is a developed country”*. Retrieved September 10, 2017, from <http://www.thaigov.go.th/news/contents/details/4957> (in Thai).
- Siriworasakul, W. (2017). *Model-Driven Five Precepts in Villages Policy to Succeed*. Bangkok: Phranakhon Rajabhat University.